

IRKA
A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja
XXIV. évfolyam, 2017/2. szám

Főszerkesztő: Espán Margaréta. Szerkesztő: Gabóda Éva
Grafika: Veres Ágota. Tördelőszerkesztő: Fábián Zoltán
Szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök), Veres Ágota, Espán Margaréta
Lapengedély száma: 3T N° 63.

Nyomtatás: Melynk Mikola magánvállalkozó;
88000 Ungvár, Oszipenko u. 35. +380505236178
Rend. sz: 1258 Példányszám: 5500.

Megjelent a

BETHLEN GÁBOR
Alap
támogatásával.

Levelezési cím: c/o KMPSZ, 90202 Beregszász, Olga Kobiljanszka u. 17.
FORGALOMBA KERÜL A KMPSZ TERJESZTÉSÉBEN

ІРКА

Дитячий журнал Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства.
XXIV рік видання, 2017/2

Головний редактор: Ешпан Маргарита. Редактор: Габовда Єва
Графіка: Вереш Агота. Верстка: Фабіан Золтан
Комісія по редакції: Орос Ільдико (голова), Вереш Агота, Ешпан Маргарита
Реєстраційне свідоцтво: 3Т N° 63.

Виготовлено: ФОП Мельник Микола Васильович.
88000 Ужгород, вул. Осипенка, 35. +380505236178
Зам.: 1258 Тираж: 5500.

Поштова адреса Ешпан Маргарита, Берегово, вул. Ольга Кобилянської, 17.
Розповсюджується Закарпатським угорськомовним педагогічним товариством

2017
2
Irka

ANYANYELVI IRKA-TÁBOR NAGYBEREGEN

Idén nyáron is megrendeztük az *Irka* anyanyelvi táborát szórványvidéken élő és tanuló elemi és általános iskolások számára.

A tábor fő célja, hogy alkalmat nyújtson a magyar nyelv gyakorlására olyan gyerekek számára, akik nem magyar többségű településen élnek, esetleg nem magyar tannyelvű iskolában tanulnak. Idén negyvenhét 7–14 éves táborozó érkezett hozzánk, főként Bustyaháza, Szolyva, Fancsika és Tizasásvár településekről.

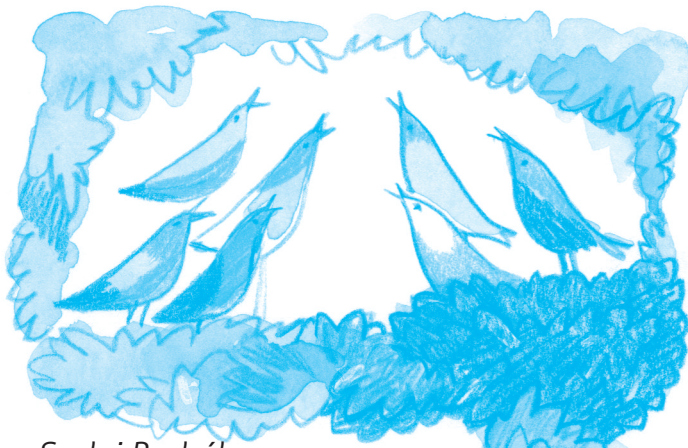
KalanicsÉvakézművessel amakramézást, a rongybaba-, a gyöngykokárda- és a gyöngybogyókészítést tanulhatták meg a résztvevők. Ellátogattunk a Nagyberegi Tájháza, ahol Csurmán-Puskás Anikó programfelelős tartott ismertetőt a tájházzal, a gyerekek pedig különböző népi fa játékeszközöket próbáltak ki. Bemutatót tartottak a Géczy Tihamér és Géczy Natália testneveléstanár vezette nagyberegi teremkerékpár-csapat tagjai. Kepics Andzselika, az Integral együttes énekesnője éneklőfoglalkozásokat, Szilágyi László és Gabriella táncházat tartott a táborozóknak. Kulin Ágnes, az *Irka* korábbi grafikusa a rajzfilmkészítés történetéről mesélt, Gabóda Béla, a *Játsszunk tudóst!* rovat vezetője interaktív kémiaórát tartott. Orosz Miklós szakáccsal pedig kürtöska-lácsot süttünk.

A táborzáró *Ki mit tud?*-ra minden csapat saját indulója és csapatplakátja bemutatásával, illetve egy tánccal készült, a bátrabbak pedig szavalattal, énekel, tánccal neveztek a versenyre. A vetélkedőn való részvételt – a Dorcas Nemzetközi Segélyszervezet jóvoltából – egy-egy játékkal/írószerrrel jutalmaztuk. A Görög-katolikus Ifjúsági Szervezetnek köszönhetően pedig minden *Irka*-táboros hazavihette emlékül a saját maga készítette *Irka*-logós kitűzőt.

A XXII. Anyanyelvi *Irka*-tábor sikeres lebonyolításáért ezúton is köszönet illeti a nevelőket és a gyakorlatos diákokat, minden előadót és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-t.

Espán Margaréta táborvezető, az *Irka* főszerkesztője

Szalai Borbála

Képeskönyv

Zöld erdőbe mentem,
zöld erdőben jártam,
harmatos füvekben
nyomot hagyott lábam.

Bárhová is léptem,
akárhová mentem,
mindenütt különös,
új csodákra lettem.

Láttam télrevalót
gyűjtögető mókust,
új nótát gyakorló
sárgarigókórust.

Csiga tatarozta
csigabigaházát,
napon melengette
zöld gyíkcocská hátát.

Makk pottyant a földre,
fején volt a sapka,
hűvös reggelen sem
fázott kis kobakja.

Tarka lepke röppent
mogyorófa-ágra,
kinyílt, majd bezárult
bársony pilleszárnya.

Gyöngyvirág ringatott
fénylő harmatcseppet,
avarba hullajtott
néha-néha egyet...

Mindent, amit láttam,
mindent megfestettem,
s elkészült erdei
színes képeskönyvem.

Kedves Olvasó!

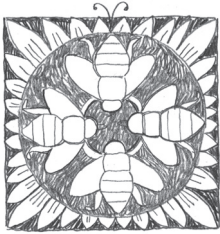
A nyár minden évnek az az időszaka, ami a legtöbb jó programmal kecsegtet. Az esztendő sok szép emléke kötődik a vakáció 90 napjához, mégis mindig úgy végződik, hogy sok dologra egyáltalán nem jutott idő.

Reméljük, hogy a szép tavasz még szebb nyarat hozott, s hogy a vakáció végére te is tele tudtad írni szép emlékekkel képzeletbeli képeskönyvedet.

Beköszöntő

Döngicsélő

Fecske Csaba

Bolondos állatok

Tehén

Az alomra heveredett
fáradtan a tehénke,
álmában a gazda helyett
ő ült fel a szekérré.

Kiscsikó

Jó leszek, ha ló leszek,
szénát, zabot jól eszek,
és ha végül jóllakok,
így köszönök: Lónapot!

Szamárság

A szamarat kiskorába'
beírátták iskolába.
Tudós nem lett ugyebár,
csak kicsiből nagy számár.

Ludak

Ej, de mérgesek a ludak!
Azt mondják: „Gá-gá-gá-gá,
ha nem kapunk enni rögvest,
mind elmegyünk világ-gá-gá!”

Kismalac

Uí, uí, kismalac,
a vályúhoz mért szaladsz?
Korai az most még,
nincsen benne moszlék!

Ballada a százlábúról

Cipőboltba ment a százlábú,
Hogy új cipőt vegyen,
De a boltban nem volt annyi cipő,
Hogy mindegyik lábára legyen.
Cipő nélkül pedig
Nagyon fázott a lába,
Így hát nem is ment
Többé iskolába.

PiCinke vers

Deres ágra cinke száll,
hideg holdfényt vacsorál.
Se sapkája, se cipője,
a lélek kifagy belőle.

Feledékeny hörcsög

Szerda van ma, vagy csütörtök,
Ezen tűnődik a hörcsög.
Se nem szerda, se csütörtök,
Régen elvitte az ördög.

Orángután

Orángután, orángután,
mért bámulsz rám olyan bután,
elfogyott a propán-bután,
netán fesze ütött kupán?
Orángután, orángután,
nézd csak mennyi banán a fán!
Megtömném a bendőm, az ám,
lennék én is orángután!

Balogh József

Vakáció

Nyakunkon a nyár már, nyomában a játék,
mezőt, hegyet járni eltökélt a szándék!
A csavargó szélben táncoljon a labda,
és a játékot mi nem is hagyjuk abba.
Mert az élet játék, bár minden nap véges,
legyen az ép testben lelkünk naptól fényes.

Bartos Erika

Gyümölcskosár

Itt van a nyár, száz napsugár
hívogat a kertbe
Érik a sok édes gyümölcs,
szaladj gyorsan, szedd le!

Piros almát almafáról,
körtefáról körtét,
Akassz meggyet a fűledre,
szedj apró ribizkét.

Gazdag Erzsi

Szál, szál a pillangó

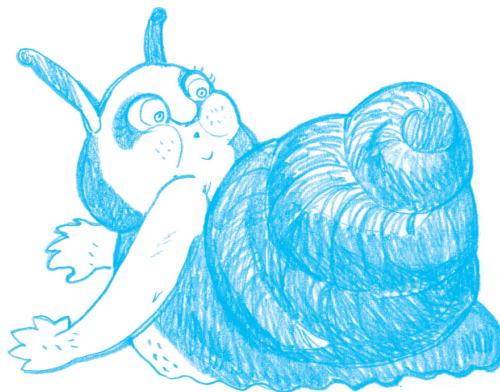
Szál, szál a pillangó,
rét fölött libegő,
víz fölött villogó.

– Rét fölött libegő,
víz fölött villogó,
szállj le hozzám, szállj le,
pávaszempillangó!
– Nem szállok le hozzád;
tenyeredbe zárnál.
Szabad szállásom van
minden kis virágnál.

Fésűs Éva

A SZÍVTELEN CSIGA

Amikor a csigabiga megkapta a házát, még nem viselte a hátán. Boldogan járta körül, szarvacskáit ki-be nyújtogatva, úgy gyönyörködött benne.

– Ugye szép, ugye szép? – kérdezte a kék szarkalábaktól.

A szarkalábak bólogattak, és elismerően énekelték:
Kicsi, fehér, hófehér,
Csigabiga belefér.
Folyosója csavaros,
Kívül-belül takaros.

Fehérre meszelt falán átderengett a napfény. Igazán barátságos kis otthon volt. A csigabiga elgondolta, hogy a gyík kövek alatt lakik, a tücsök lyukban tanyázik, és még a gazdag hörcsögnek is csak földi üreg a lakása. Lám, egyikük sem olyan előkelő, mint ő, akinek igazi, hófehér házikója van.

Amint így örvendezett magában, egyszer csak lélekszakadva eléje röppent egy rémült kis katicabogár.

– Jaj, csigabiga, szörnyű bajban vagyok! Kergetnek a rablólegyek! Kérlek, bújtass el a házikódban, mert már három pettyemet elrabolták!

A csigabiga gyorsan behúzta barátságos szarvacskáit, és azt mondta:

– Mit képzelsz, Pöttyös! Csupa virágpor a lábad, még behordanád hozzám! Bújj el máshová!

Azzal villámgyorsan behúzódott a házikójába, és jól elterpeszkedett benne, hogy a kicsi katica be se férjen. Szegényke ijedtében a negyedik pettyét is elveszítette, és az utolsó percben menekült be a rablólegyek előtt egy virágkehelybe, amely jóságosan bezárult mögötte. A csigabiga bosszankodva dohogott, és amint elmúlt a veszedelem, hátára vette a féltett házikót, és odébb vitte egy mellékutcába, ahol nem járnak már katicák.

Alig helyezte el egy sárga boglárka szomszédságában, megdördült az ég, és nagy, fényes cseppekben esni kezdett az eső. A csigabiga megint élvezhette kényelmes kis házát, csak a sarva hegyét dugta ki, hogy lássa, irigylik-e mások az ő szerencsését. A bogarak a kő alá futottak, rög alá mentek az eső előtt. Egyszer csak megkopogtatta valaki a csigaház falát, és sírós hangon így könyörgött:

– Csigabiga! Kérlek, eressz be! Eltévedt hangyácska vagyok. Hangyatojást őriztem a napon, amikor rám szakadt az zápor, és ijedtemben elvitettem az utat.

– Nincs hely! – szólt mérgesen a csiga, és egészen behúzódott.

– Legalább a hangyatojást hadd tegyem be hozzád, nehogy megázzék! – kérlelte a pici hangya, de a csigabiga hallani sem akart róla.

Nem is tudom, mi történt volna a riadt hangyácskával, ha egy lehajló levél meg nem szánja, és föléje nem borul apró, zöld ernyőnek.

A zápor után vidáman csillogott, frissen lélegzett a rét, csak a csigabiga volt morcos és mérges.

– Még tovább viszem a házamat – gondolta –, hogy a hangyák se háborgassanak!

S meg is tette. Fogta, nagy nehezen felemelte a házát, és berakta egy békarokka tövébe.

– Na, itt jó lesz! – mondta nagy büszkén, és körülnézett.

Hát képzeljétek el, mit látott! Egy csuromvizes tücsök állt előtte.

– Kiöntött a lyukamból az eső, és hajléktalan lettem! Ó, ó, cipcirip! Kérlek szépen, adj nekem szállást egyetlenegy estére, amíg a lakásom újra kiszárad! Szép nótával fizetek érte.

– Még csak az hiányzik! – fortyant fel a csigabiga. – Az én házam nem szálloda! Hordd el magad hegedűstül, vonóstul, mindenestül, te ostoba!

Mit tehetett szegény tücsök, elindult másfelé szerencsét próbálni.

Útközben találkozott a katicával és a hangyával is, és mindjárt kimuzsikálta mindhármuk bánatát:

Kicsi, fehér csigaház,
Kerüld el, ha arra jársz!

Hiába is keresed,

Nincs ott vendégszeretet,

Nincs ott vendégszeretet.

Meghallotta ezt a réti tündér, aki a virágok szirmát, katicabogarak pettyét, pókfonalak hosszát számon tartja, és nagyon megharagudott a csigára. A csigabiga éppen újra hátára emelte a házát, hogy olyan helyre szállítsa, ahol tücskök sincsenek, amikor a tündérke aranyos zöld ruhájában eléje libbent. Kinyújtotta pici zöld varázspálcáját, és felkiáltott:

– Szívtelen csiga! Viseld hát a hátadon a házadat! Éjjel-nappal, télen-nyáron, amíg csak élsz. Senki be ne tegye hozzád a lábát!

A csigának a vére is meghűlt ijedtében. De abban a szempillantásban már rá is nőtt a háza a hátára. Azóta cipeli magával, ha tetszik, ha nem. Kövön, földön, fűszálon, hetedhét határon, és akármerre visz az útja, le nem teheti soha-soha többé.

Itt a vége, fuss el véle!

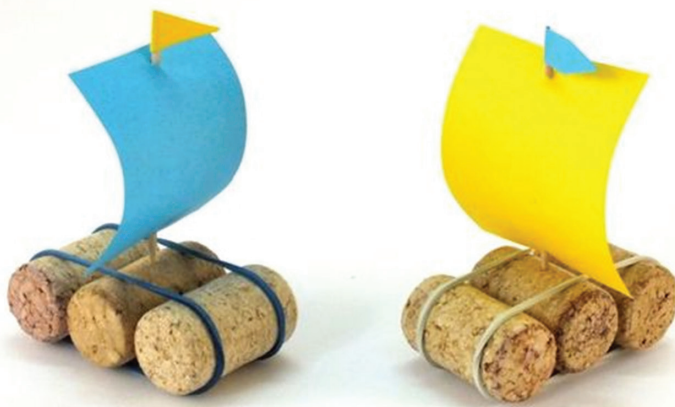
VITORLÁS HAJÓ

Eszközök: 3 db parafadugó, 2 db befőttesgumi, 1db 5x7cm-es téglalap színes papírból (vitorla), 1 db fogpiszkáló, 1 db piros zászlócska (szintén színes papírból), olló, ragasztó.

Elkészítés: a három parafadugót egymás mellé ragasztjuk pillanatra-
ragasztóval, majd két oldalról ráhúzzuk a befőttesgumikat, amelyek rögzítik.

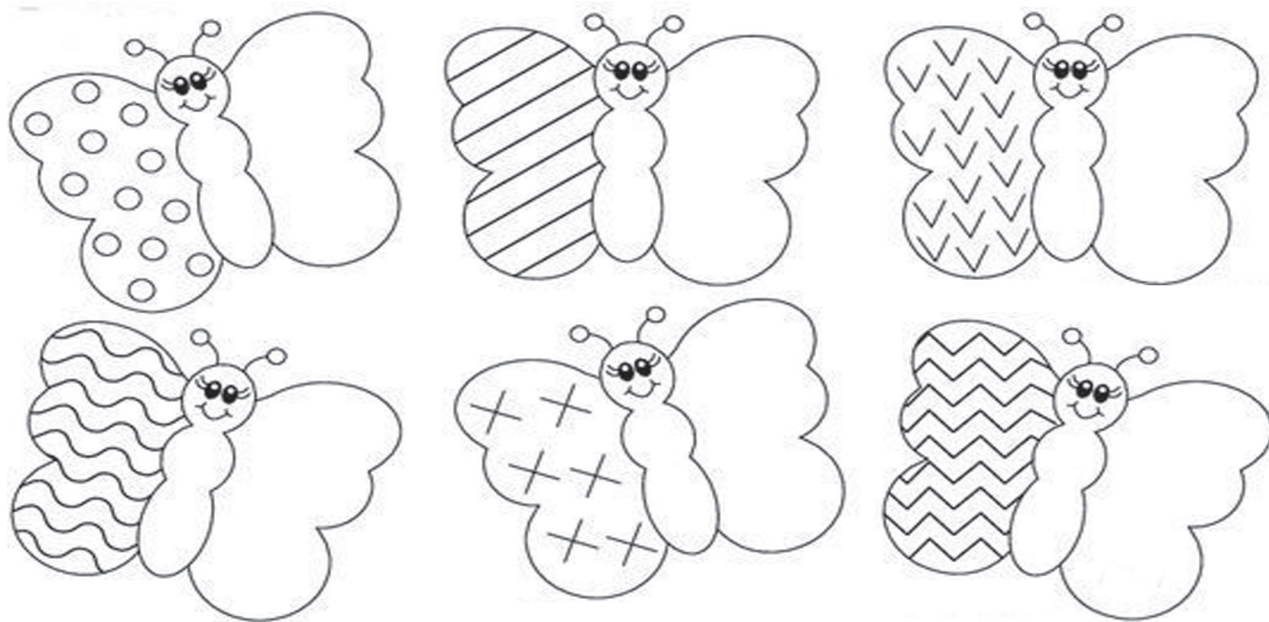
A középső dugóba beleszúrjuk a fog-
piszkálót, amelyre a vitorlát ráhúzzuk úgy, hogy alul és felül lyukat szúrunk rá (túvel), majd a tetejére

ráragasztjuk a kis zászlót is. Ezzel el is készült a kis vitorlás hajónk, máris vízre lehet ereszteni!

LEPKÉK

A lepkék szépen szálltostak a nyári rét felett, mikor hirtelen eleredt az eső. Nem érkeztek elbújni előle, így sajnós a fél szárnyacsakájukról lemosta a mintát a víz. Segíts a lepkéknek, hogy a régi díszükben pompázzanak! Rajzold meg a mintát a szárnyukra, mindegyiknek azt, amit a jobb szárnyán látsz! Színezd is ki őket! Jó szórakozást!

REPÜLŐGÉP RUHACSIPESZBŐL

Hozzávalók: 1 db fa ruhacsipesz, 3 db fagyalt-
pálcika, pillanatra-
ragasztó, tempera- vagy akrilfes-
ték, ecset, kis háromszög a farokrészhez.

Elkészítés: Lefestjük a facsipeszt és a fagyalt-
pálcikát festékkel, és hagyjuk megszáradni. Pilla-
natra-
ragasztóval két fagyaltpálcikát a csipesz két
oldalára ragasztunk az ábra szerint. A harmadik
pálcikát rövidebbre vágjuk és a csipesz tetejére
ragasztjuk. Erre ragasztjuk a kis háromszöget.

Indulhat a játék! Jó szórakozást!

Tanév végi csengő csönget,
a vakáció az ajtón zörget.
Várnak rám a gyerekek,
pihenést hozok és meleget.
Május után érkezek,
tudod már a nevemet?

(sn!uŋf)

Nyolc betűből állok,
de tagom csak három,
pihen akkor minden ember,
télen úgy, mint nyáron.
Első tagom hasznos ásvány,
ebből készül zár és csákány.
Második tagom, ha veszed,
varga kis szerszámát leled.
Harmadik tagom ragyogó égitest,
míg el nem tűnik, a földön nincsen est.

(dpu!rps!l)

Napfénykarom ölel át,
ha a tóra indultál.
Megerlelem a kalászt,
adok neked jó búzát.
Legyen mindig friss kenyered,
amikor én megérkezek.

(sn!iŋf)

Helye lehet az asztalon,
zsebedben s akár a falon.
Időt jelez lapjaival:
évvel, hónappal és nappal.
Beleírhatasz s jegyzetelhetsz
névnapokat, ünnepeket.

(uŋ!dpu)

Nyolcadik hó, legszebb napja
István király ünnepe.
Égről hull egy hullócsillag,
mit üzen az ősz vele?
Azt üzeni mindenkinek:
pihenjen, amíg lehet,
mert az öccse, szeptember jön,
s iskolába küld minden gyereket.
Találd ki, hogy ki lehet!

(sn!zsn!n!n)

Égből hullok, fehér vagyok,
szeretem a kemény fagyot.
Siklik rajtam szánkók talpa,
víg csatákban vagyok labda.
De ha olvad, vízzé válok,
pára leszek, égbe szálllok.

(oŋ)

Lila ruhán fehér fodor,
de levesbe így nem való.
Ha ruháját leveted,
fazékba csak így teheted.

(k!r!l!d!b!e)

Úton megyen, nem poroz,
vízen megyen, nem csobog,
nádton megyen, nem suhog,
sáson megyen, nem susog,
eső éri, nem ázik,
ha fagy éri, nem fázik.

(uŋ!n!s!d!u)

Váratlanul körülsüvít,
szemedbe fúj, hátba taszít,
ha lengedez, én szeretem,
viharban: sújt a félelem.
A magvakat viszi, szórja,
a vitorlás csónakot tolja,
aki kitalálja, mondja!

(!z!s)

Tenyeres-talpas hatalmas,
barna bundás óriás,
meglesi a méheket,
s mézet rabol, ha lehet.
Szamócát is szedeget,
átalussza a telet.

(!l!p!e!u)

Nyári széltől ringatva
ezerszemű kisbaba
bölcsőjében alszik,
hosszú bajszát csüngetve
zöldbe burkolózik.

(k!k!k!o!n!c!a)

A kamrában lóg a szegen,
tátva a nagy szája,
egész nyáron ásítózik,
a hideget várja.
Őszi eső beálltával
a szegről leakasztják,
lábra húzzák, s a cuppogó
sarat úgy dagasztják.

(!p!w!z!c!z!)

Devecseri Gábor

Állatkerti útmutató

(részletek)

Öreg cápa feddi lányát,
mert riszálja az uszályát:
Bezzeg az a tintahal
mintahal.

Így szól fiához a bagoly:
– Ha ügyvéd vagy, hát csak magolj.
Mert nemsokára felkeres
a felperes.

Ez a fényes szőrű vidra
azért mászott fel a hídra,
mert tudja, hogy szép a szőre:
így vár a fényképezőre.

Őrizete mellett a vén szülőknak
a madarak estélyre készülődnek.
– Hogy fészülködjem? – selypít az ökörsem. –
E cűf teremben nincen még tükör szem.

– Mennyi most a sóska? –
ezt kérdi a sáska.
Minden karján kétmillió
bevásárló-táska.

– Mért jársz a szöcskével,
ki örökké szökdécsel? –
kérdi lányát a giliszta.
– Azért, mert erkölcsé tiszta,
mást is szelídségre nevel,
a rigóval nem megyek el:
félek, hogy még fölnégyel.

– Nézd csak, milyen szép a márna!
Mi lenne, ha velem járna?
– Hagyd, hisz olyan nagy a szája!
Lám, a rája fütyül rája.

A yeti egy olyan majom,
amelyik már majdnem ember:
fenn mászkál a Himaláján
roppant erős türelemmel.
Vár még vagy százezer évet,
hogy akkor emberré téved.
Lába nyomát vígan veti,
derűlátón szól a yeti:
– Ha levetem régi énem,
nem lesz abból semmi bajom,

mert cserében
ma is él sok olyan ember,
amelyik már majdnem majom.

– Mars bele a cseresznyébe!
– küldi fiát a vén kukac. –
Addig rágod szépen, míg a
másik felén ki nem lukadsz.

A zsiráfnak neve régen
ez volt: foltos nyakorján.
Áll előtte egy kisfiú,
kinek neve Adorján.
– Beszélgetnék veled – így szól –,
csak hogy nincsen lajtorjám.

Egy tapasztalt bölcs menyét
noszogatja a menyét:
– Jól surranj az ólba, lányom,
mert nekem olyan a lényem:
mindig friss csirkére vágyom,
fölösleges pihenőkről
s az ügyetlen, puha nőkről
nagyon rossz a véleményem.

Pósa Lajos tollából

Apa neve napjára

Minden jót kívánok
Édes jó apának,
Csöndes kis hajlékunk
Arany oszlopának.

Az arany oszlopot
Behintjük rózsával,
Szerető szívünknek
Szerető csókjával.

Nagyapó neve napjára

Ciróka, miróka,
Kedves nagyapóka,
Játszunk egyet neved napján,
Mondjad: csípi csóka.

Csóka, csóka, csicsóka,
Fára foly a folyóka...
Hess te, csípi csóka!
Éljen nagyapóka!

Keresztapa neve napjára

Tudod-e, hogy jöttem ide?
Vesszőparipán.
Tudod-e, hogy hogy vágattam?
Mint egy kapitány.

Jelentem alássan:
Ma van neved napja,
Ünnepel e sereg
Apraja és nagyja.

Én katona vagyok,
Több szavam már sincsen.
Jelentem alássan:
Áldjon meg az Isten!

Anya neve napjára

Virág vagyok, rózsafának virága,
Kislány vagyok, édes anya kislánya.
Mosolyog rád a virág is, kislány is:
Áldja Isten még a lábad nyomát is!

Nagyanyó neve napjára

Ünneplőbe öltöztünk
A neved napjára,
Legeslegszebb ruháját
Aadtam a babára,
Cicának meg pántlikát
Kötöttem nyakára.

Hajtsd meg magad, kisleány,
Köszönts nagyanyókat!
Te is, te is, kis babám!
Adjuk át a rózsát...
Te meg, kedves kis cicám,
Dorombolj egy nótát!

Keresztanya neve napjára

Úgy repültem, mint a madár,
Pedig szárnyam sincsen.
Hoztam neked virágot is,
Pedig kertem sincsen.

A szeretet az én szárnyam,
A szívem a kertem.
Neved napján köszöntelek,
Keresztanyám, lelkelem!

Mester Györgyi

SÁRGA KICSI KÍGYÓ

„Vajon miért vagyok én más, miért nem vagyok olyan zöld, mint a testvéreim?”

A kicsi kígyóban újra és újra felmerült a kérdés, de választ rá még az édesanyjától sem kapott. Ő sem tudta ugyanis megmondani az okát, miként is történhetett, hogy a puha héjú tojásokból kikelt nyolc kígyócska közül, ez a fia miért született fakósárga színű bőrrel? Talán idő előtt repedt fel a tojás héja? Ki tudja?! A rokonok is értetlenül álltak a dolog előtt, hiszen ez a szín az ő fajtájuknál igencsak különcségnak számított. Kígyóemlékezet óta egyformán zöld külsejű volt náluk mindenki, és még soha senki nem viselt ilyen kirívó, fakósárga bőrruhát.

Szegény kicsi kígyónak sok problémája származott a színéből. Elsősorban az, hogy léptenyomon megszólták. Sem a rokonság, sem az ismerősök nem voltak elnézőek vele, senki nem szánta, csak kritizálták, nem tudtak kibékülni az ő átlagostól eltérő színével.

Társai főként azért nehezteltek rá, mert a közös játékban zavarta őket. Vele ugyanis nem lehetett a szabad ég alatt, a fűben hancúrozni, hiszen a sárga szín azonnal felkeltette valamelyik éhes ragadozó madár figyelmét, és máris terített asztallá vált volna a kicsi kígyók játszótére.

És akárhogy vesszük, neki se volt jó, hogy sohasem tudott a bújócskában úgy részt venni, hogy feltűnő sárga színe miatt elsőnek ne őt találják meg a zöld fűszálak között.

Kiközösítés és szomorúság lett a része a kicsi kígyónak.

Elmúlt az első nyár. A természet harsány, zöld színét, mint valami lenge nyári ruhát, levetette, és az idő előrehaladtával, valami hozzá jobban illő, komoly, sárgásbarna ruhát öltött.

A zöld fű előbb megsárgult, majd teljesen elszáradt, a színe pedig világosbarnára változott. A mi kis kígyónk örült ennek a legjobban. Az ő bőrszíne is megváltozott kissé, mintha csak a természetet másolná, elkezdett sötétedni, és kicsit meg is ráncosodott. Már nyugodtan múlathatta az időt a mezőn, mert a száraz fűszálak teljesen elrejtették őt.

Az öröm mellett azonban nemegyszer eszébe jutott, mi lesz vele jövő tavasszal, ha a zöld sárjűfűben, barnába hajló, sárgás ruhácskája miatt megint jól látható lesz a közös játékok során, illetve színe nem rejti, sőt, étekül kínálja fel a nagy madaraknak?

De elmúlt az ősz is. Beköszöntött a fagyos tél, hó borított erdőt-mezőt. Minden kígyó téli álomra

készült. Kicsi kígyócska is talált magának egy sziklahasadékot, amelyben úgy gondolta, kitelelhet. Legalább amíg alszik, nem emészti magát az ő különleges, sok bánatot okozó színe miatt.

Hosszú volt a tél, azonban egyszer annak is vége szakadt. A kígyófamília ébredezett.

Mivel mindenki melegre vágyott, lelkesen gyülekeztek az egyik tágas, erdei tisztáson. A megújult zöld fűben csak úgy nyüzsgött a sok kisebb-nagyobb kígyó. Örültek egymásnak, na meg a napfénynek, hogy végre átmelegedhetnek.

Bár fiai már felnőttek, kígyómama mégis aggodva vette sorra, ott van-e mindegyik gyermeke. Elszoruló szívvel, szeme egyre csak a sárga kicsi kígyót kereste, mert őt nem látta sehol.

Kérdezgette itt, tudakozódott ott, nem látta-e valaki az ő különös kis csemetéjét.

Akkor váratlanul valaki hozzásimult, és oda-súgta: mama, itt vagyok.

Kígyómama ekkor egy csodaszép, kecses, de mégis erőteljes fiatal kígyót látott meg maga mellett, aki már nem volt fakósárga, hanem élénkzöld színű, mint maga a harmatos, friss fű. A hosszú tél alatt ugyanis végbement rajta a változás, levedlette első bőrét, és olyan zöld lett, mint a társai. Sőt, nemcsak olyan lett, mint a testvérei, de még szebb is náluk, igazi smaragdzöld.

Figyelem! Pályázat!

Ehhez a meséhez szándékosan nem készült grafika. Szeretnénk tudni ugyanis, ti vajon milyenek rajzolatok le a fakó kiskígyót. Elő a papírral és a színes ceruzával! Rajzolatokat meg és küldjétek el nekünk a kicsi kígyó történetét! A kép készülhet színes ceruzával és vízfestékkel is. A legbeszédesebb rajzok megjelennek az *Irkában*, és jutalom is jár értük!

Postacímünket a lap hátsó oldalán találjátok. Beküldési határidő: **2017. december 1.**

BIBLIAI ÁBÉCÉ

Sínai-hegy. A Sínai-hegy pontos helye ma már nem határozható meg, többnyire a Sínai-félszigeten lévő 2244 m magas Dzsebel Musza-hegységben valószínűsítik helyét. Erre a hegyre ment föl Mózes, és itt történt Isten és Izráel népe között a szövetségkötés. Itt jelentette ki magát Isten Mózesnek és „adta” át a Tízparancsolatot Mózesnek. Tulajdonképpen a Sínai-hegyi szövetségkötéssel egyesült a tizenkét néptörzs egy néppé, és ekkortól fogva tudatosodott bennük, hogy ők „Isten népe”.

Sion. Hegy Jeruzsálem óvárosának délkeleti sarkában. A hagyomány szerint itt volt Dávid sírja és az a felső szoba, amelyben Jézus és tanítványai elfogyasztották az utolsó vacsorát. Eredetileg jó 30 méterrel magasabb volt, és meredek szikláival bevehetetlen erődítménynek látszott. Az e hegyen épült várát Dávid foglalta el a jebúsiaktól, és itt építtette fel királyi palotáját. Később nemcsak Dávid és Salamon királyi székhelyét, hanem egész Jeruzsálemet is Sionnak nevezték.

Sírbolt. A zsidók barlangokba vagy sziklába vájt üregekbe temették a halottaikat. Az üreg nyílását hatalmas kővel zárták el, hogy távol tartsák a dögevő állatokat. A sírokat a városon kívül, elhagyatott helyeken két vagy több kamrával építették, s a halottat, esetleg többet is, bebalzsamozva és gyolcsba göngyölve fölkében vagy polcokon helyezték el. Koporsót csak a leggazdagabbaknak készítettek. A sírokat kívülről bemeszelték, részben figyelmeztetésül, hogy senki meg ne érintse, mivel a halott érintése tisztátalanná tette az embert. Ezért nevezte Jézus az írástudókat és farizeusokat „meszelt sírok”-nak, amelyek kívülről szépnek látszanak, de belül tisztátalansággal vannak megrakva.

Sisák. Egyiptomi fáraó, aki Kr. e. 918-ban Roboám, Júda királya uralkodásának ötödik évében megtámadta Jeruzsálemet, és elvitte a templom meg a királyi palota kincseit. Salamon aranypajzsait Roboám csak rézpajzsokkal tudta pótolni.

Sisera. A kánaániak hadseregparancsnoka. Ő vezette Jábínnak, Kánaán királyának a seregét Izráel ellen. De az izráeliek Bárák és Debóra vezetésével győzelmet arattak felette, és Siserát menekülése közben megölte Jáél, a keni Heber felesége, amíg az a sátrában aludt.

Sittim. Helység Moáb földjén, a Jordántól keletre. Itt volt az izráeliek utolsó táborhelye az ígéret földjének elfoglalása előtt. Innen küldte ki Józsué kémeit Jerikóba. Híres volt akácfáiról, ezért az akácot sittimfának is nevezték. Sittimfából, azaz akácból készítették a szövetség ládáját, majd arannyal vonták be.

Sodoma. Egyike a Holt-tenger helyén volt egykori két romlott városnak. Itt akartak a városbeliek erőszakoskodni Lóttal, de az Úr megmentette. Noha Ábrahám könyörgött az Úrhoz, hogy az igazakért kegyelmezen meg a városnak, el kellett pusztulnia, mivel tíz igaz ember sem volt található benne. A két város helyét a Holt-tenger borítja. Sodoma és Gomora neve ma is az erkölcsi romlottság példajaként él az emberiség emlékezetében.

Sorsvetés. A bibliai korban a döntéshozatal gyakori módja. Számokkal ellátott köveket ráztak össze egy edényben, majd egyenként húztak ki belőlük. Aki a legnagyobb számú követ húzta ki, az nyert, vagy arra esett a választás. Jézus keresztje alatt a római katonák is sorsot vetettek a köntösére.

Sorvadt kezű. A kéz sorvadását az izmok megmerevedése, majd összezsugorodása okozza, úgyhogy a kéz élettelenné, fogásra képtelenné válik. Egyes orvosok szerint ennek a bibliai korban nem egyszer előforduló betegségnek a „pólió” vagy gyermekparalízis a mai megfelelője. Jézus meggyógyított egy ilyen sorvadot kezű embert, mégpedig szombaton. Ezzel új életet adott annak az embernek, és új értelmet az Úr napja megszentelésének a jó cselekedet végzése által.

Só. A só mint az étel ízesítője és tartósítója, az Istennel való szövetség és a szövetségi hűség szimbóluma a *Bibliában*. Ezért rendelte el Mózes: „Minden ételáldozatotod sózd meg. Ne maradjon el ételáldozatodról Istened szövetségének a sója.” Jézus tanítványait „a föld sója”-nak nevezte, de figyelmeztette őket, hogy „ha a só megízetlenül, semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják és eltapossák az emberek”.

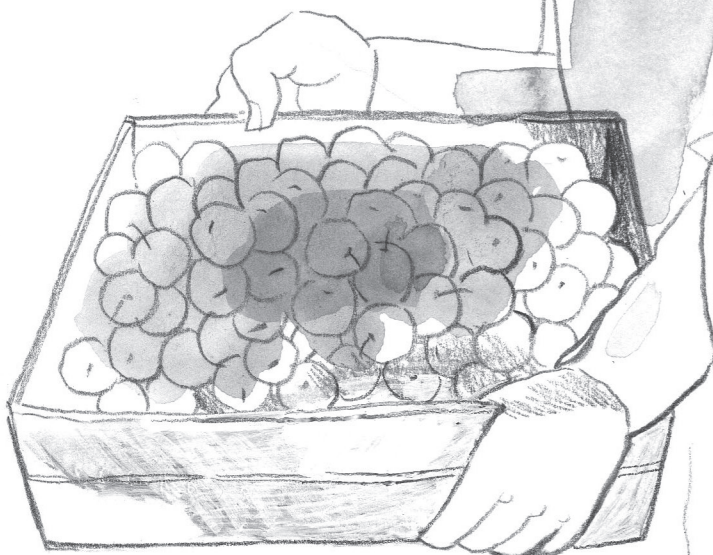
Súsán. Az ősi Perzsia egyik fővárosa. Dárius király itt építtette fel a palotáját, s ott játszódott le Eszter és Ahasvéros király története.

Cecil Northcott: *Bibliai lexikon gyerekeknek*

Füzesi Magda

Csalimese

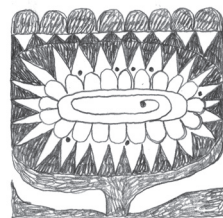
Világ végén van egy város,
arra járni nem tanácsos:
két óriás a piactéren
almát árul egy gyékényen.
Egyszer a két beste kölke
nyelvet öltött a vevőkre.
Egy kiskutya szaladt arra,
nyelvük hegyét leharapta.
Most már szóra sem fakadnak,
csak szerényen mutogatnak.
Már senkivel nem beszélnek,
integetnek nyárnak, télnek.
Lábuk alatt meg sem látják
a világnak hét csodáját.
Tenyerükön egy-egy város,
csak a piactér hiányos.
Vajon miért? Kitalárod?
Nincsenek ott óriások!

Tamkó Sirató Károly

Fura

Fura álmokat látok:
hol pihegnek a lápok –
ott mennek a kutyák,
kutyák és macskák,
macskák és hangyák,
hangyák és kacsák.
Mind tátog,
mind hápog,
vörösek, mint a rákok...
Szebb álmokat kívánok!

Uersförgő

Nemes Nagy Ágnes

Cifra palota

Cifra, cifra ez a fa,
gesztenyefa-palota,
zöld levélből összerakva,
fényes éggel megtapasztva
háta, orma, oldala.

Szüntelen a susogás itt,
szüntelen a surrogás,
leng a padló, leng a kémény,
zöld selyemből ez a ház,

ablak, ajtó, alagút,
csigalépcső, csodakút,
s minden zugban gyertya, száz,
füstös, fényes, óriás.

Gesztenyefa-palotában
csupa fény és csupa árny van,
csupa kuckó, csupa tér,
mert itt mindig fúj a szél.
Zárva van,
tárva van,
akí itt él: szárnya van.

Rege Sándor

A TITKOS AUTÓ

Nálunk az osztályban sokan álmodoznak arról, hogy egyszer autójuk lesz, amivel végigszáguldoznak az országon, sőt az egész világon. Egy nap, amikor a folyosón egy nagy autóversenyről beszélgettünk, félrehívott Gubó és azt sutyorogta:

– Tudok egy titkos autóról.

– Miről? – néztem rá, mint egy ütődött őszibarackra.

– Egy titkos autóról – ismételte meg.

– Hogyhogy titkos és hogyhogy autó?

– Felfedeztem egy eldugott helyen egy autót, amiről még senki sem tud, csak te és én, ezért is titkos.

Suli után hazarobogtunk a táskával, anyunak szoltam, hogy járok egyet Gubóval ebéd előtt, és elindultunk. A telep mögött húzódott a kiserdő, azon túl pedig egy hatalmas, gazos rét. A réten még sose jártunk, mert tele volt csalánnal, ezért inkább elkerültük. Most Gubó egyenesen a gaz közé vezetett. A rét közepén föl is bukkant a titkos autó, vagyis hát egy roncs. Volt kereke és ajtaja, az üvegeket kiszedték belőle, de helyén volt az ülés és a kormány is. A többi részét kibebezték, hiányzott a motorja, és sötéten hunyorgott a műszerfal is.

– Hát ez az – mondta olvadozva Gubó.

– Ez? – kérdeztem savanyúan. – Mit akarsz vele? Hiszen roncs az egész.

– Na és? – háborodott fel Gubó. – Az nem számít. Bele lehet ülni, még a kormányja is mozog.

Végül egy kicsit beültünk, forgattam a kormányt, csak hogy ne vegyem el egészen Gubó örömét.

Délután pedig, amikor éppen a történelemkönyv előtt gubbasztottam, az egyiptomi fáraók helyett a titkos autó járt a fejemben.

Fényesen, csillogóan állt a rét közepén, mert mi ketten Gubóval helyreporfoztuk. Elindultunk a rétről, én a volán mögött, és onnan kihajtva egy piramis építkezésénél találtuk magunkat. Éppen a nagy fáraó tartott szemlét, és a vízholdó rabszolgányok felé bámézkodott. A fáraó vezetői nagy fülekkel lesték uruk szavát, minden sóhajtását.

A fáraó egyszerre magához intette az egyiket, majd egy rabszolgány felé mutatott. Mi Gubóval összenéztünk: hát ebből meg mi lesz? Hamarosan két fegyveres indult el a lány után. Kiverték a vizes edényt a kezéből, két oldalról megragadták és a fáraó elé vonszolták. Az jól megnézte magának közelről is, majd intett, hogy vigyék a lányt a palotájába.

Ekkor a rabszolgák közül egy öregember rohant elő, egyenesen a fáraó felé. Jajveszékelt és a lány felé mutogatott. Ledobta magát a porba és úgy kúszott a hatalmas úr lábai elé, könyörögve a lányáért. Ekkor hajcsárok ugrottak elő és korbácsukkal kezdték ütlegelni a szegény öregot.

A fáraó és kísérete elindult vissza a palotába. A menet végén a két katona cipelte a lányt, mint valami rőzsecsomót.

– Ezt nem lehet túrni! – szólalt meg Gubó.

Miután én is éppen erre gondoltam, elérkezett a tettek ideje. Gázt adtam és megindultam vad iramban a menet után. Közvetlenül a sor végénél úgy fékeztem és kormányoztam, hogy a finom homokban kifarolt a kocsi, a farával az egyik katonát ledöntötte a lábáról. Amint megálltunk, kiugrottunk Gubóval a kocsiból, a másik, meglepődött katonával mit sem törődve felnyaláboltuk a lányt, fürgén beraktuk a hátsó ülésre. Gáz, és nagy porfelhőt kavarva elhúztunk onnan.

Közben a fáraó kísérete is felocsúdott, mert kopogni kezdtek a dárdák a kocsi végén és tetején. Sőt, az elülső porfelhő mögött megláttam a viszapillantó tükörben, hogy harci szekerek indultak az üldözésünkre. Eközben újra a piramis mellé értünk, ahol a földön feküdt a megkorbácsolt öreg.

Csak egy pillanatig tartott a töprengés, mit is csináljak. Gyorsan fékeztem, az öreget is beemeltük hátra. Már újra indítottam, amikor mellénk értek a harci kocsik. Egy elénk vágott, egy meg mögöttünk maradt, a harmadik balról kerített be. A jobb oldal volt még szabad. Szerencsére az ókori Egyiptomban nem voltak szűken kimért országutak, és miután éppen az esős évszak után voltunk, a homok felszíne is elég szilárd maradt a legtöbb helyen az autózáshoz. Kivágtam hát jobbra.

A harcosok persze utánunk. Kopogott megint a dárdájuk. Száguldottunk a rét felé, ahonnan elindultunk, vagy legalábbis abba az irányba, amerre sejtettük. De csak nem akartunk közeledni hozzá, üldözőink pedig változatlanul a sarkunkban voltak. Végre jobbra fölfedeztem a távolban valami zöldellő csíkot. Tehát a réttel párhuzamosan robogtunk. Ha most jobbra indulok, a harcosok éppen keresztelhetik az utunkat, akkor pedig végünk. Mit tegyek?

És ekkor a szerencse... A kocsiban valami kisebb zavar támadhatott. Kihagyott az elektromos gyújtás egy-egy pillanatra, és ettől hatalmas durrogásba fogott a motor. Mintha ágyú dörgött volna, jobbra csúrtuk, és irány a rét.

A durrogás csak nem akart abbamaradni. Egyre sűrűbben hagyott ki a motor, miközben elértük a rét szélét. Már éppen behajtottunk a gaz közé, amikor le is állt. Fékeztem.

Mögöttünk csend volt. A hátsó ülésen a lány abbahagyta a szepegést, az apja is magához tért. Most mind a kettő bambán bámult ránk.

Kinyitottam nekik hátul az ajtót és az útjukra eresztettem őket. Az üldözőktől megszabadulva most már nyugodtan indulhattak útjukra. Mi meg Gubóval betoltuk a járgányt vissza a rét közepére.

Közben a történelemlékönyvem lapja a könyökömtől, amire a fejemet támasztottam, kissé meggyűrődött. Viszont így is komolyan éreztem, hogy mégiscsak megtanultam valamit a történelemből.

Részlet Rege Sándor *Ha én... (Dani, az álmodozó) c. meseregényéből*

Gergely István

Vajon mit lát a sárkány?

Vajon mit lát a sárkány
fenn az égen,
szállva hús szellő szárnyán,
fehér fényben?

Láthat-e szivárványt
kora reggel,
lát-e reppenő sármányt
egy sereggel?

Könnyezi-e két szemét
hűvös harmat,
szárítja-e gerincét
lágú fuvallat?

Lát-e vékony kötelet,
jól feszülőt,
lát-e futó gyereket,
nagy nevetőt?

Láthat-e búzatáblát,
hullámosat?
Láthat-e keskeny sínpart,
kisvasutat?

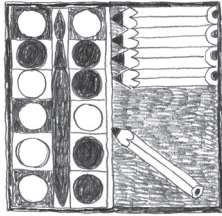
Lát-e gyerekereget
mezőszélen,
aki neki integet
fenn a légben?

Szeretném én is látni
mindazt, mit ő!
Szeretnék lepke lenni,
szitakötő!

Az vagy hát, csak nézz körül,
láss fényeket!
Lelj gyereket, aki örül,
hallj éneket!

S te leszel majd a sárkány,
a nevető,
a fényben szellők szárnyán
felroppenő!

Kilostö

Mester Györgyi

EGY KIS KIRUCCANÁS

Az üdülőtelepen elhagyatottan álldogált egy „lábasház”. A nevét onnan kapta, hogy az épület betonlábakon állt, melyek valaha garázsul szolgáltak egy autónak. Mivel egyedi külsővel rendelkezett, nem volt kívül társalognia, aztán meg fáradt, beteges, öreg gazdája se nyitotta rá az ajtót évek óta, ezért nagyon magányosnak és haszontalannak érezte magát.

Egy éjszakán elhatározta, hogy odébbáll. Betonlábait addig feszegette, míg sikerült azokat a földből kihúznia, és elindult. Reggelre a közeli nyaralóházak csak álméltkodtak, hová tűnt a szomszédjuk.

Ment, mendegélt, egyszer csak egy útelágázáshoz érkezett. Ott választhatott: az aszfaltozott, sima úton menjen tovább, vagy a gidres-gödrös földúton, esetleg vissza, ahonnan jött. Esze ágában sem volt visszafordulni. Ha már eddig eljutott, világot akart látni, s barátokat találni.

A sima út biztosan jó helyre vezet – gondolta, hát elindult azon.

Kétnapi fárasztó araszolás után egy ragyogóan kivilágított nagyvárosba ért. Le is horgonyzott három égbeszökő toronyház mellett, s miután megpihent, beszédbe akart elegyedni velük. Azok azonban olyan magasan hordták az oromzatukat, hogy a szava se ért fel hozzájuk. Másnap emberek jöttek. Nézegették, valamit tanácskoztak, majd begördült egy földgyalu, és le akarta rombolni a lábasházat, mely túl ódivatúnak, régiesnek tűnt. Nem illett bele a táj rendezett, modern képébe. Még szerencse, hogy a döntés sokára született meg, a munkásoknak pedig késő délután már

nem fűlött a foga hozzákezdeni a bontáshoz, így éjszaka a lábasház odébbállt.

Visszament az útelágázáshoz. Gondolta, ha a földútra tér, annak a végén talán barátokra talál.

A girbegurba, sáros út egy szegény falucskába vezetett.

Vályogházak sorakoztak egymás mellett. Félve néztek a messziről jött idegenre. Szerénységük megtiltotta, hogy szóba elegyedjenek vele. Hiába kezdeményezett a lábasház, nem akadt senki, aki barátságába fogadta volna.

A falu bolondja már éppen fel akarta gyújtani, hogy ne hivalkodjon ott a többi szegényes viskó mellett, amikor a lábasház ismét visszatért az útelágázáshoz.

Hazafelé indult. Hét nap után, egy holdvilágos éjszakán vissza is ért az üdülőtelepre. A lábai helyén álló gödröket benőtte ugyan a gaz, de kis igazítás után beállt a régi helyére.

Reggel a szomszéd házak igen-igen elcsodálkoztak. Álmodták talán, hogy elment és visszatért a körükbe? Ajtóikkal és ablakszárnyaikkal barátságosan integettek felé, mintha azt akarták volna tudatni vele, hogy hiányolták, és örülnek, hogy újra mellettük áll. A lábasház érezte, hogy idevaló. Jó érzés töltötte el, hogy a saját birtokán áll, régi ismerősök között. S ekkor további kellemes meglepetés érte. A bejárata előtt autó fékezett le, öreg gazdája gyereke és unokái tódultak be az ajtón. Beszédükből kiértette: nyaralni jöttek, de előtte még szépen ki is festik a falait.

A lábasház boldog volt, és már nem is értette, hogyan indulhatott el világgá. Miért is gondolta, hogy az állandónál van jobb hely a világon.

Meske

56

57

58

31

32

59

33

17

18

6

60

34

7

STA

19

8

61

35

9

20

62

10

21

63

36

22

23

64

37

38

65

66

67

55

54

30

16

29

5

15

75

4

28

53

74

ART

3

14

27

73

2

13

27

52

1

11

26

72

11

12

51

24

25

50

71

39

40

70

68

69

Balega Dávid, Csoma

Biszku Szilárd, Csoma

Demeter Csenge, Som

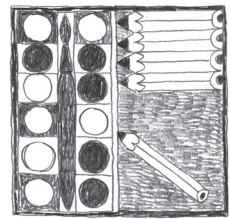
Hires Virginia, Déda

Jakab Zoltán, Csoma

Szarka Ákos

Kilestö

IRKA 2017/2

A CSODAPATIKA

Jelenet Lázár Ervin elbeszéléséből

Szereplők: Rimapénteki Rimai Péntekh, Az Első Vevő, Mesélő.

Szín: Rimapénteki Rimai Péntekh vadonatúj patikája Rimapéntek főterén.

AZ ELSŐ VEVŐ (Benyit a patikába.) Jó napot kívánok! Egy doboz aszpirint, legyen szíves!

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH (megbántottan) Hogyhogy aszpirint?! Mit képzelsz, hol van?

AZ ELSŐ VEVŐ (Főlemeli a hangját.) Hogyhogy mit képzelsz? Talán nem az van kiírva a maga boltjára, hogy patika?!

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH De az!

AZ ELSŐ VEVŐ Akkor meg mit ordítózik, ha aszpirint kérek? Hol kérjem, ha nem a patikában?

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH Az is ki van írva, hogy ki a cégtulajdonos.

AZ ELSŐ VEVŐ Mit érdekel engem a cégtulajdonos? Nekem aszpirin kell, és kész.

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH Csak nem képzelsz, hogy egy Rimapénteki Rimai Péntekh vacak aszpirinokat, fejfájás elleni porokat, lázcsillapítókat, lábizzadásgátlókat és popsikenőcsöket árul?!

AZ ELSŐ VEVŐ Mi a szösz árulna mást egy patikában?

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH (Kissé lecsilapodva.) Embernek fia, ez nem a test, ez a lélek patikája.

AZ ELSŐ VEVŐ (érdeklődéssel) Lelki bajok ellen?

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH Igen. (Elpárolgott a mérge, szinte kedvesen.) Tisztelt barátom, mivel ön az első vevőm, bármit vásárol, ingyen kapja. Válasszon!

AZ ELSŐ VEVŐ (Izgatottan toporog.) Hogy őszinte legyek, nem pontosan értem, hogy mire lehet gyógyszert kapni az ön patikájában... bár reménykedem... de reményeimet ki sem merem mondani.

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH (biztatóan) Mondja csak bátran!

AZ ELSŐ VEVŐ Netalán irigység, gőg, nagyképűség, gyávaság, káröröm, rosszindulat...

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH (Átszellemült arccal bólogat.) Meg kicsinyesség, kapzsiság, nagyravágás, álszerénység, alamuszóság, lustaság, torkosság, tohonyaság, lelki restség, pénzsóvárság és mindenféle gonoszság, eltévelyedés és

átok ellen vannak írjaim, balzsamjaim, cseppjeim és pasztilláim.

AZ ELSŐ VEVŐ Ez nagyszerű! Uram, bocsásson meg, hogy az előbb emeltebb hangot merészeltem megengedni magamnak. Akkor még nem tudhattam, hogy ön egy zseni, az emberiség megmentője. Egyúttal az én megmentőm is. Házsártosság ellen is van gyógyszere?

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH (gyanakodva) Van.

AZ ELSŐ VEVŐ (Tapsikolva és ugrándozva) Tetszik tudni, van egy házsártos, irigy, lusta és nagyképű feleségem, egy kicsinyes, kapzsi napam, egy torkos, tohonya, pénzsóvár ipam, egy alamuszi ángyikám, egy kárörvendő bácsikám, mindnek kérek, ami jár, ír, balzsam, pasztilla egyre megy, csak használjon.

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH (A feje búbját vakarva.) Van egy bökkenő.

AZ ELSŐ VEVŐ Engem már semmi meg nem akadályoz, hogy megmentsem a feleségemet, ipamat, napamat, ángyikámat, bácsikámat... Minderre hajlandó vagyok a gyógyszerekért. Halljam azt a bökkenőt!

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH Annyicska csak, hogy a gyógyszert mindenki magának kell kérnie a bajára, különben nem használ.

AZ ELSŐ VEVŐ (leforrázva) Úgy érte...

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH Úgy.

AZ ELSŐ VEVŐ Hát azt várhatja!

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH Mit?

AZ ELSŐ VEVŐ Hogy, mondjuk, a feleségem idejöjjön, és gyógyírt kérjen irigység, butaság, házsárt és nagykép ellen a saját maga számára.

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH Már miért ne történhetne meg?

AZ ELSŐ VEVŐ Mert azt hiszi saját magáról, hogy jóindulatú, szerény, szorgalmas. Éppen hogy rólam állítja, hogy irigy, lusta, veszekedős és nagyképű vagyok.

RIMAPÉNTÉKI RIMAI PÉNTEKH (készségesen) Szívesen állok rendelkezésére, kérjen csak akár-melyik ellen, egy szempillantás alatt meggyógyul.

AZ ELSŐ VEVŐ Csak nem képzelsz, hogy igaz?! Méghogy én irigy?! Méghogy én lusta?! Méghogy én nagyképű?! Nevetséges!

RIMAPÉNTEKI RIMAI PÉNTEKH De veszekedősnek csak veszekedős. Velem is mindjárt veszekedni kezdett, ahogy belépett.

AZ ELSŐ VEVŐ Én?! Ember, maga veszekedett! Legjobb lenne, ha beszedne valamit veszekedőség ellen a híres gyógyszereiből. Tablettát, írt, balzsamot.

RIMAPÉNTEKI RIMAI PÉNTEKH (ordít) Maga nagyképű fajankó! Takarodjon innét, mert úgy kivágom, mint a sicc!

AZ ELSŐ VEVŐ Nahát! Méghogy kivág! Szép kis patika, mondhatom! Ide se jövök többet! (Kirohan, és nagy dérrrel-dúrral becsapja maga után az ajtót.)

RIMAPÉNTEKI RIMAI PÉNTEKH (fennhangon) Hátha mégis igaza van, és be kellene vennem egy hirtelen harag elleni tablettát. Ugyan! (legyint) Nem hirtelen harag ez, egyszerűen csak igazságosság. Igazságos vagyok, annyi az egész. Abból meg kár volna kigyógyulnom.

MESÉLŐ (Lassan be.) Nem is vett be semmilyen tablettát. Leült, várta a vevőket. Jöttek is, de mind másnak akart venni a balzsamokból, írokból, tablettákból. Saját magának egyik sem. Minek, hiszen nekik aztán semmi hibájuk sincs!

Lassan-lassan el is maradoztak a vevők. Nem akadt senki Rimapénteken, aki elismerte volna magáról, hogy nagyképű, rosszindulatú, irigy, kétszínű, kicsinyes, kapzsi, nagyravágyó, álszerű, alamuszi, torkos, tohonya, pénzsóvár, lelki rest. Nem tudom, ha te Rimapénteken laksz, elmentél volna-e Rimapénteki Rimai Péntekh patikájába valamilyen gyógyszerért? Igen? Nem?

Mert így bizony fölkapott az álla szegény csodapatikusnak. Írjai megpenészedtek, balzsamjai megpimpósodtak, tablettái szétporladtak, ő maga meg búvában-bánatában elbujdosott, ma sem tudja senki, hol lakik, mit csinál – hacsak Bab Berci nem. De ő mélyen hallgat felőle.

Lázár Ervin

A KÉK MEG A SÁRGA

Egyszer két festékpötty – egy kék meg egy sárga – egymás mellé esett a papírra. Egészen közel, a szélük összeért.

– Nem menne egy kicsit távolabb? – mondta ingerülten a Kék.

– Menjen maga – válaszolta a Sárga –, s különben is, talán köszönné!

– Még hogy én köszönjek? Egy Sárgának?! – morgott fitymálóan a Kék, és bizonyára lebigygyesztette volna a szája szélét, ha lett volna neki.

– Talán csak nem azt akarja mondani, hogy nekem kellene előre köszönnöm?

– De azt. Ha nem látná, én Kék vagyok!

– Engedje meg, hogy föl kacagjak – mondta gúnyosan a Sárga –, hiszen maga a legközönsége-

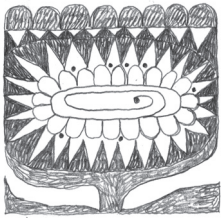
sebb szín a világon, nem is lehet egy napon említeni velem... És legyen szíves, ne könyököljön az oldalamba!

– Először is, maga könyököl az én oldalamba, másodszor pedig én színezem az eget, a tengert, a vizeket, a legszebb virágok kékek, és az emberi szemek közül is a kékek a legszebbek. Képzelsen el egy sárga szemű embert... brr... vagy sárga vizet!

– Mégiscsak túlzás! Még hogy a kék virágok a legszebbek! Látott már maga kankalint? Meg őszi erdőt? Maga túl mohó. Beszínezi az egész eget meg a tengert, csupa kék mindenütt. Unalmas. Én mértéktartó vagyok, sohasem válok unalmassá. Kérem, ez mégiscsak disznóság, most már egészen belém mászik...

De a Sárgának nem volt ideje befejezni a mondatot, mert a két festékpötty összefolyt. A kisfiú, akinek az ecsetjéről lehullottak, meglátta őket, és így szólt:

– Nicsak, milyen szép zöld pötty!

Verőförgő

Szilágyi Domokos

Tréfás mese

Mondja egyszer
édesapám:
– Hallod, fiam, Péter!
Kifogyott már
a padlásan a jó kolbászetel,
rakj szekérre
két pár ökröt,
s fogj be négy zsák lisztet,
eredj velük a malomba,
s hoztok, amit vizstek!

Én a széna-hányó villát
két marokra kaptam,
az ökröket
sürge-fürgén
szekérkasba raktam,
befogtam a
négy zsák lisztet,
s: – Gyú te! Hojzsra!
Csára!
Oly igaz, mint
hogy a nevem
Bokorugró Sára.

Pali molnár ül a parton, s mint a szeszgyár,
úgy pipál.
Ráköszönök:
– Szép jó estét
fényes délben,
Senki Pál!
A minap még
itten láttam
– hová lett a malma?
Egykettőre megkerítse
élve avagy halva!

Mondja erre: – Biz a malom meghűlt a sok víztől,
reggel-este,
éjjel-nappal
köhécsel meg prűszköl,
láza is van,
s mint egy dézsa,
földagadt az orra;
– elment tán a
korcsomába
egy kis forralt borra.

Indulnék, de jön a malom szembe:
hát hótrészeg!
S azt rikoltja:
– Itt se vagyok,
megyek és eprészek!

Úgy elszaladt, hanyatt-homlok,
kecskebukát vetve,
mintha várná
az oldalban
eprészni a medve.

Uccu, én se voltam lusta,
a hátára
szöktem,
fözlabláztam-
kantároztam,
aztán köd előttem,
köd utánam,
elnyargaltunk,
s hogy megtértünk este,
Pali molnár
pipált még s a
csillagokat leste.

Az ám, de a két pár ökör!
s hol a négy zsák
lisztem? –
Elmentek volt
megfürödni
lenn a patakvízben,
arra úszott
épp egy apró
szivárványos ökle,
s bendőjében
eltűnt a liszt
s apám két pár ökre.

A molnárnak fáj a foga
egy kis szekérhúsrá,
nosza, nyomban leütötte,
aztán meg is nyúzta,
nyársra húzta,
megsütötte,
istenesen beevett!
Mondta is, hogy
nem kóstolt még
ilyen finom szekeret.

Mit tehettem? Hazamentem, Édesapám várt már:
– Hát te, fiam,
Ugyanbiza hol a sűjba
jártál? –

Elmeséltem, hogy volt, mint volt,
ő meg nagyot nevetett,
s úgy megdicsért,
majd letépte
kétfelől a fületem.

A VADALMA A 2017-ES ÉV FÁJA

Az Országos Erdészeti Egyesület éves szavazásán a vadalma győzedelmeskedett és lett a 2017-es Év Fája.

A vadalma általában 6–10 méter magasra növő fa, törzsátmérője életkorának végén 20–25 centimétert tesz ki. Virágzatát április második felében, esős és hűvös időjárás esetén később hozza. Virág-színe sohasem tiszta fehér, hanem a rózsaszín különböző árnyalatait fedezhetjük fel rajta. Erős illatú virágait napközben méhek, reggel, este és hűvös napokon darazsak, éjszaka éjjeli lepkék porozzák be. A termése szeptember–októberben érik, 2–4 cm átmérőjű, éretten zöldessárga színű, esetleg pirossal árnyalt, íze nagyon fanyar, húsa kemény. Gyümölcséből annakidején zselé, almabor, pálinka és ecet készült, illetve magas C-vitamin-tartalma miatt teát főztek belőle, amit láz, megfázás és hasmenés ellen

javallottak. Termését különösen kedveli a szarvas és a vaddisznó, de a madarak és a kisemlősök is szívesen fogyasztják. Korábban fáját szívóssága miatt órafogaskerekek fogaihoz és meghajtóművekhez használták, illetve szántalpakat, vonalzókat és rajztáblákat készítettek belőle.

Az év fája.hu

A VADALMA TÖRTÉNETE

Népmese

Nyúl hazafelé futott, már nagyon éhes volt. Útközben a vadalmafán meglátott egy almát. Hogyan lehetne leszedni? – morfondírozott Nyúl. Hiába ugrándozott, az almát nem tudta megszerezni. A szomszéd fán üldögélt Varjú.

– Hallod-e Varjú koma! – kiáltott Nyúl. – Szakítsd le nekem az almát!

Varjú átrepült a vadalmafára, és letépte az almát, de kiesett a csőréből, le a földre.

Nyúl fel akarta kapni az almát, de az – Uramfia, mit látok? – szusszant egyet és szaladni kezdett.

Először megijedt Nyúl, de rájött mi történt. Az almafa alatt Sündisznócska összegömbölyödve aludt, hátára pottyant az alma. Sündisznócska megijedt, és futásnak eredt. Tüskéin vitte az almát.

Azonnal add vissza az almámat – kiabálta Nyúl. – Én találtam rá!

Odarepült hozzájuk Varjú.

– Fölösleges vitázni, ez az én almám, én téptem le a fáról.

Sehogy sem tudtak megegyezni, mindegyikük a magáét hajtotta. Verekedésig fajult a dolog. Varjú a csőrével Sündisznócska szájába csípett. Nyúl oldalba rúgta Varjút, kitépte a tollát. A nagy kiabálásra ért oda Medve. Rájuk bömbölt:

– Mi történik itt?! Mi ez a nagy lárma, verekedés?!

Nyúl rögtön mondta, legyen ő a bíró, tegyen igazságot. Azé lesz az alma, akinek odaítéli. Elmesélték Medvének a dolgot. Medve megkérdezte:

– Ki találta az almát?

– Én – felelte Nyúl.

– De ki tépte le a fáról?

– Bizony én – károgtá Varjú.

– Jól van. Ki kapta el?

– Én! – kiáltotta Sündisznócska.

– Nos, mind a hármótoknak joga van az almára – ítélezett Medve.

– De csak egy almánk van! – kiáltotta egyszerre Süncsisznócska, Nyúl és Varjú.

– Osszátok el az almát egyforma darabokra, és mindenki vegye el a magáét.

Egyszerre kiabálták, hogy ez miért nem jutott előbb eszükbe?!

Sündisznócska felvette az almát, és négy egyforma részre vágta. Elsőt Nyúlnak adta:

– Tessék, ez a tied, mert te láttad meg.

Másodikat Varjúnak nyújtotta: – Ez a tiéd, mert te tépted le!

A harmadikat magának osztotta, – mert én kaptam el – mondta. Negyedik darabot pedig Medve mancsába nyomta:

– Ez a tiéd!

– Ugyan miért? – ámuldozott Medve.

– Azért, mert te békítettél össze bennünket. Mindannyian megették a részüket az almából. Mindenki elégedett volt, mert Medve igazságosan döntött, senkit sem bántott meg.

Álmodni
hívunk

Yalvaç Ural török író *Muzsikaáros gyerekek* c. története két ifjú, zeneszerető fiúról szól. Főszereplője Száli, egy vándorcigány család csemetéje, akinek a történet szerint „Évek óta a hegedűje volt egyetlen barátja. Neki mindent elmondott, vele mindent megbeszélte.” Egy kávéházban ismerkedett meg Gánival, akinek pedig klarinétja volt az egyetlen barátja. A zene hamar összehozta a két fiút: életre szóló barátság köttetett. Száli később egy tüzeset miatt több ujját elvesztette, ami egy zenész számára különösen nagy tragédia. De a muzsika szeretete és egy barát biztatása még egy ilyen súlyos bajra is orvosság lehet...

Yalvaç Ural

MUZSIKAÁRUS GYEREKEK

ÍGY KEZDŐDÖTT A TÖRTÉNET

Hófehér felhők közt
átszűrődött a napfény.
Egy piros-kék-sárga színekkel díszített
szekér lassan, nehezen haladt a
mindkét oldalról virágokkal
szegélyezett hegyi úton.

***

MEGISMERKEDÉS

Egy szép napon,
amikor ismét a kávéházban hegedült,
lágym klarinédallam
cirógatta a fülét.
Az erdei fülemülére
emlékeztette őt a klarinét játéka.
Egy vékony, vidám fiú
játszott rajta pajkosan mosolyogva.

***

EGY SZEMPILLANTÁS

Ennek a véletlen találkozásnak
nagyon megörült a fiú.
Szemével intett, hogy
csatlakozzon hozzá.
– Később
órákig
szólt
egy hegedű és egy klarinét
önfeledt játéka.

***

KETTEJÜK NÓTÁJA

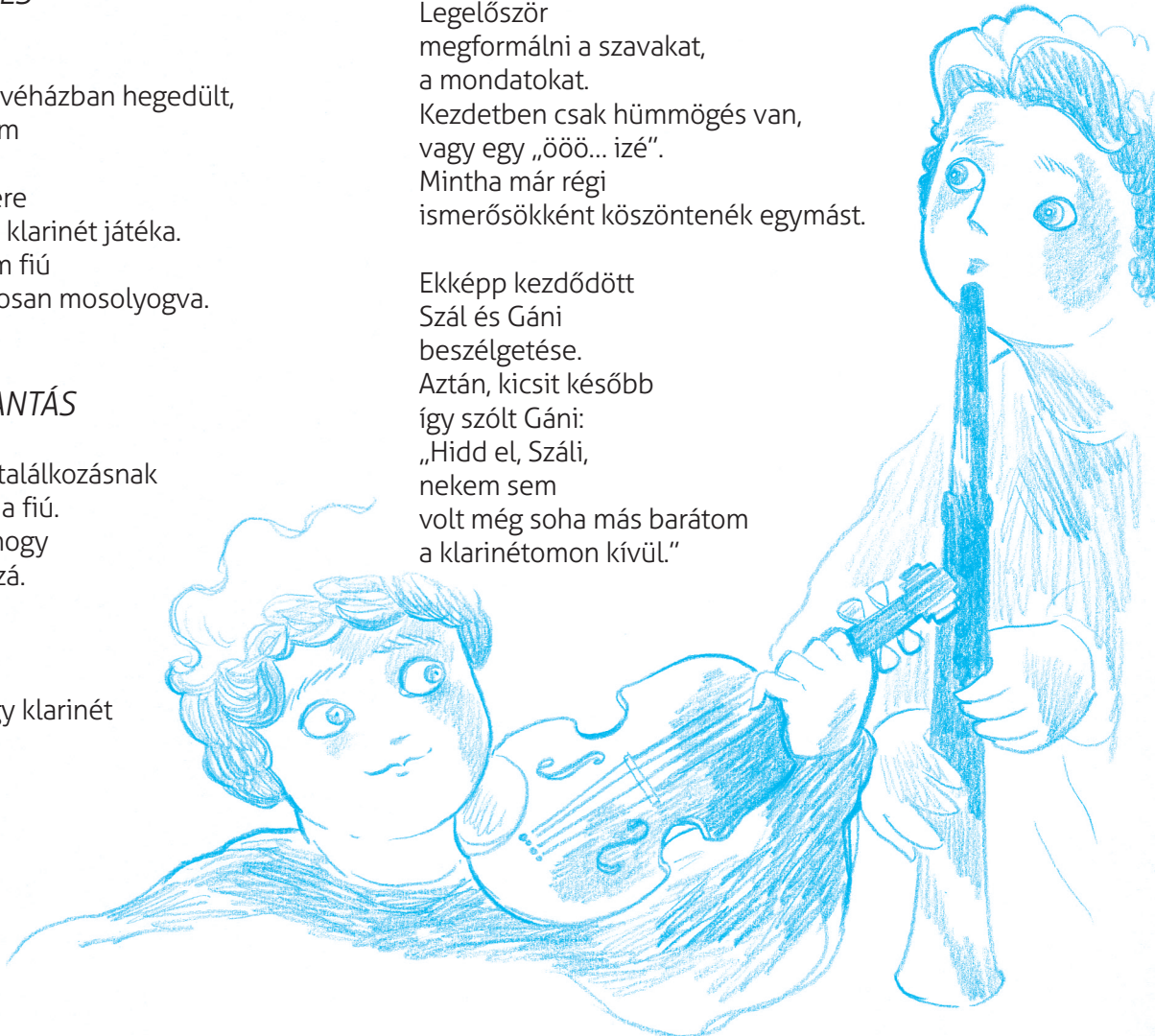
Abban a pillanatban
ezek a fiúk
barátok lettek.
Szemükben szeretettel
tekintettek egymásra.
De jó, ha egy nótát
ketten tudnak fújni!

***

AZ ELSŐ BESZÉLGETÉS

Két új barátnak
nem könnyű
az első beszélgetés.
Legelőször
megformálni a szavakat,
a mondatokat.
Kezdetben csak hümmögés van,
vagy egy „ööö... izé”.
Mintha már régi
ismerősökként köszöntének egymást.

Ekképp kezdődött
Szál és Gáni
beszélgetése.
Aztán, kicsit később
így szólt Gáni:
„Hidd el, Száli,
nekem sem
volt még soha más barátom
a klarinétomon kívül.”

***

SZÖVETSÉG

Ahogy két facsemete
egymásnak dőlve
ellenáll a szélnek,
ez a két nincstelen gyerek is
a barátság erejével próbált
ellenállni az élet árjának.
De nem mindenhol
találtak értő hallgatóságra.
Ha ki is tiltották
őket kávéházakból,
utcákból,
újabb helyet
kellett találniuk,
ahol muzsikálhattak.

***

EGY BOLDOG NAP, AVAGY EGY ÁLLÁSAJÁNLAT

Egy nap a kávéház tulajdonosa
odament hozzájuk:
„Gyertek, fiúk – mondta –,
üljünk le egy kicsit!
Egyre több a kávéházban a vendég
az utóbbi napokban.
Megtöltik az asztalokat,
sokan jönnek titeket meghallgatni.
Ha akarjátok,
itt mindig muzsikálhattok.
Még én is fizetek nektek
valamicskét.”

***

A TŰZ

A legszörnyűbb
baleset a tűzvész.
Egyszerre lesz minden hamuvá.
A gyerekek szempillantás alatt
válnak árvákká és otthontalanná.
Nem kegyelmez a figyelmetleneknek.
Egy el nem nyomott cigarettacsikk,
egy el nem oltott gázlámpa
épp elég a tűznek.
Egy pillanat alatt feléget
végtelen erdőket.

***

DOKTOR BÁCSI

Bárcsak mindenem megégett volna!
Bárcsak a kezem,
a kezem ne égett volna meg,
Doktor bácsi!
Hidd el, hogy nem
sírtam volna,
de én primás,
muzsikaáros
gyerek vagyok.
Más munkához nem értek,
egy kézzel
még kosarat sem fonhatok.
Áruld már el, Doktor bácsi, hogy
a síráson kívül mi mást tehetnék?

***

MEGINT CSAK HEGEDŰ

Egy nap Gáni kezében
hegedűvel állított be.
Akár egy szál virágot,
átnyújtotta
Szálinak.
Száli meglepődve
vette kezébe a hegedűt,
és hosszasan nézte.
Majd azt mondta:
„Bár lennének ujjaim!

***

ROSSZ REGGEL

Aznap
nagyon szomorú volt Gáni.
Korán bement
a kórházba.
A virágokat a kezéből
leejtette a földre,
mikor meglátta, hogy
már nincs kinek átadnia őket.

***

SZÁLI ÁGYA

Megdermedt Gáni
Száli szobáját üresen látva.
Csak egy törött hegedű darabjai
hevertek a földön,
és a gyűrött ágy,
mint egy barátságtalan ember arca
nézett az arcába szemrehányóan.

Aranykapu

A BOSZORKÁNY FOGYÓKÚRÁZIK

Pompás játék! Nem kell felkészülni rá, nem igényel semmilyen eszközt, csak szabadjára kell engedni a fantáziánkat!

A játék lényege, hogy ábécérendben vesszük sorra a szavakat. Az első mondat így hangzik: „A boszorkány fogyókúrázik, ezért csak ALMÁT lehet.” A következő mondatot egy másik játékos mondja, de az étel, amit a boszorkány lehet, B-vel kezdődjön: „A boszorkány fogyókúrázik, ezért csak BANÁNT lehet.” És így tovább, végig az ábécé betűin.

Ha egyes betűknél a játékos megakad, használhat melléneveket. Például: „mézes puszedlit” vagy „nyalókás rágót” lehet csak a boszorkány. Ezek a bővítések egyébként izgalmasabbá és szórakoztatóbbá is teszik a játékot.

SZÁRAZFÖLDI PATKÁNYOK ÉS KALÓZOK

A játékhoz mindössze egy pénzérmére van szükség. Dobjuk fel a pénzérmét. Ha „fej”, azt kell mondani, „kalózik”, ha „írás”, azt, hogy „szárazföldi patkányok”. Amikor „kalózt” mondunk, a gyerekek meg kell neveznie egy vízben élő állatot. Ha pedig azt kiáltjuk, „szárazföldi patkány”, akkor egy szárazföldi élőlényt.

Vízben és szárazföldön élő állatok helyett játszhatjuk más ellentéppárokkal, pl. házi- és vadon élő állatok, különböző halmazállapotú anyagok, régi és új dolgok nevével stb.

JEGYEZD MEG!

Ezt a játékot az egész család játszhatja.

Színes magazinokból vagy régi könyvekből származó képek szükségesek hozzá.

Válasszunk ki egy olyan képet, amelyen sok részlet van, és mutassuk meg a játékosoknak. Hagyjuk, hogy figyelmesen megnézhessék. Három perc után vegyük el, majd tegyük fel kérdéseket. Például:

– Milyen színű volt a képen látható valamelyik szereplő ruhája?

– Hány ember állt/ült a képen?

– Milyen színű volt egy adott tárgy?

A következő körben egy másik játékos választ képet, és ő kérdez.

Időnként olyan kérdéseket is feltehetünk, amelyek nemcsak a memóriát, hanem a képen ábrázolt események megértését is tesztelik. Például, ha a képen egy ember a busz után szalad, megkérdezhetjük:

– Siet valaki a képen? Honnan tudod?

KI VAGYOK – MI VAGYOK?

A játékhoz képes újságokból kivágott állatképek szükségesek, esetleg olyan kártyák, melyekre állatokat rajzoltunk. Kell még ragasztószalag is.

Vegyünk ki a kupacból egy állatképet (a többi játékos nem láthatja), és ragasztószalaggal erősítsük egy játékos hátára. A játékosnak kérdések alapján ki kell találnia, milyen állattá „változott”. A kérdésekre csak „igen”, „nem” és „néha” szavakkal válaszolhatunk. Amikor a gyerek kitalálta, hogy melyik állat „bőrébe bújt”, cseréljünk.

Ezt a játékot úgy is játszhatjuk, hogy állatképek helyett családtagok vagy barátok fényképeit tűzzük egymás hátára.

„KIS GAZDÁK” A HÁTSÓ ÜLÉSEN

Autóban, utazás közben játszható játék. Papír és toll szükséges hozzá.

A két játékos az autó hátsó ülésén ül: az egyik az egyik ablaknál, a másik a másikonál. Egyikük az út jobb, a másikuk az út bal oldalát figyeli. A játékosok egy-egy pontot kapnak minden útközben felfedezett háziállatért: lóért, tehénért, bárányért, kutyáért, macskáért stb. Tíz pont jár annak a „kis gazdának”, aki egy állatcsordát vesz észre. A játékosok közül az egyik írja a pontokat. A játék addig tart, amíg valaki

el nem éri az előre megbeszélt pontszámot, vagy a következő településhez nem érünk.

A „kis gazda” akkor is élvezni fogja a bábész-kodást és a számolást, ha egyedül van. Figyeljük meg, mennyi idő alatt éri el a 25 pontot. Állatok helyett bármilyen út menti növényt, vendéglőt, útjelző táblát stb. is számba vehetünk.

MI VAN A TAKARÓ ALATT?

Ezt a játékot elsősorban kirándulások vagy séták alkalmával játszhatjuk.

Szükséges hozzá egy takaró vagy nagy törülköző, parkban vagy erdőben összegyűjtött apróságok: faág, kavics, makk, levél, virág stb.

Válasszunk ki ezekből az apróságokból 5-10 darabot. Rendezzük el őket a takarón, és takarjuk le. Hívjuk oda valamelyik játékost, és engedjük meg, hogy 30 másodpercre bekukucskáljon a takaró alá. Magyarazzuk el, hogy olyan dolgokat fog látni, amelyeket a környéken megtalál. Hagyjuk, hogy jól megnézze a tárgyakat, majd hajtsuk vissza a takarót. A játékosnak 5 perc áll a rendelkezésére, hogy minél több „ikertestvért” találjon a takaró alatt megbújó apróságoknak.

Több résztvevővel versenyszerűen is játszhatjuk.

VAU-VAU, KUTYUS

Családi összejövetelek, gyerekzsúrok alkalmával játszható, a legkisebbektől a nagyszülőkig bárki részt vehet benne.

Szembekötésre alkalmas kendő szükséges a játékhoz.

Állítsuk körbe a résztvevőket. Válasszunk ki egyet közülük, és kössük be kendővel a szemét. Ő lesz a „gazdi”. Ezután a „gazdi” beáll a kör közepére, s háromszor megfordul a tengelye körül. Amikor megáll, rámutat valamelyik játékosra, és azt mondja:

– Ugass, kutyus, vau-vau!

A játékos, akire a „gazdi” rábökött, ugatni kezd, a „gazdinak” pedig ki kell találnia, ki a „kutyus”. Ha téved, helyet cserél a „kutyussal”. Ha felismeri a hangot, marad a kör közepén. Vagy fordítva: aki téved, az marad a kör közepén.

„Kutyus” helyett választhatunk más állatot. A „gazdi” akkor pl. azt mondja:

– Bégecs, báránka!

Vagy nézzük meg a másik változatot. A „gazdi” rámutat egy játékosra és megkérdezi:

– Ki vagy?

Mire a játékos így felel:

– A nevem: ... – és mond egy nevet: vagy a sajátját, vagy valaki másét a körben állók közül. A „gazdinak” ki kell találnia, igazat mondott-e a játékos. Ha úgy gondolja, hogy a megkérdezett gyerek igazat mondott, így szól:

– Elhiszem.

Ha pedig úgy véli, a játékos becsapta őt, azt mondja:

– Nem hiszek neked, az igazi neved: ... – és megmondja a játékos nevét. Ha eltalálta, helyet cserélnek.

VÁSÁRLÁSI TALÁLÓSDI

Szülő vagy idősebb testvér játszhatja kisgyerek társaságában, bevásárlás közben. Csak egy bevásárlólista kell hozzá.

Mielőtt elindulnánk bevásárolni, mondjuk meg a gyerekeknek, hogy közben „találósdi” fogunk játszani. Amikor megérkezünk az üzletbe, kezdjük a vásárlást például a gyümölcsöknél. Nézzük meg a listánkat, és tegyük fel az első találós kérdést: „Piros vagyok és ropogós. Na, mi vagyok?” Ha a gyerek nem vágja rá azonnal, hogy alma (vagy más gyümölcs, ami piros és ropogós), áruljunk el az adott gyümölcscről egy kicsit többet: „A narancs mellett vagyok.” Amikor a gyerek kitalálta, mire gondoltunk, kérjük meg, hogy segítsen beletenni a kosárba.

Néhány ötlet a találós kérdésekre:

„Megkönnyeztetlek, amikor felaprítasz.”

„Hosszúkás vagyok, és sárga a színem. Imádnak a majmok.”

„Én vagyok a nyuszi narancssárga, ropogós kedvence.”

„ÉN ELMENTEM A VÁSÁRBA...”

Kezdjük el: „Én elmentem a vásárba és vettem egy kalapot.” Mutassunk a fejünkre, egy képzeletbeli kalapra. Most a következő játékoson a sor, aki így folytatja: „Én elmentem a vásárba és vettem... (nem mondja ki a kalap szót, hanem a fejére mutat) és szappant.” A szappant megmutatja: összedörzsöli a kezét, mintha megmosná. A következő játékos a kalapot és a szappant csak megmutatja, majd új dologgal bővíti a listát. Ezt az új dolgot mutatja és meg is nevezi, de az őt követő játékosnak már csak mutatnia szabad az addig megnevezett tárgyakat.

A játékot addig folytatjuk, amíg valamelyik játékos el nem rontja a felsorolást.

Néhány ötlet arra, amit könnyen el lehet mutozni: telefon, kutya, fésű, fogkefe, fagy, rúzs, nadrág.

Meske

Ted Clever

A SZÚNYOG, AKIT MEGEVETT A BÉKA, A BÉKA, AKIT MEGEVETT A GÓLYA

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy hatalmas nagy kerek tó, s a tó partján végighúzódott egy nádas. Ennek a nádasnak és tónak egyetlen ura volt, egy nagy, zöld béka. Olyan hatalmas volt, hogy a világ nem látott még nála beképzettebb állatot.

Hogy mire volt olyan rátarti? A kuruttyoláson és ugrándozáson kívül a szúnyogfogására volt a legbüszkébb. Azt állította, hogy ebben ő a legjobb, s talán igaza is volt, hiszen rettegett tőle minden szúnyog, minden bogár a környéken.

Ákár éhes volt, akár nem, minden kis rovat bekapott és megevett, aki arra a környékre tévedt.

Amikor a tóra leszállt a meleg nyári est, összeterelte békaalattvalóit, és egész álló éjszaka csak az ő dicsőségéről kellett kuruttyolniuk. Egyetlen másik béka sem akadt a nádasban, aki jobban tudott volna szúnyogot vagy legyet fogni, s ha valaki mégis ügyesebb volt a mi beképzelt békánknál, hát az is inkább csendben maradt, nehogy kivívja magának mások nemtetszését.

Olyan nagy úr volt, hogy egy idő után már mindenkinek ő parancsolgatott. Parancsokat osztogatott mindenkinek, ha kellett, ha nem.

A szúnyogok pedig iszonyatosan rettegtek attól a tótól és nádastól. Mert hát régen úgy volt, hogy ha megéhezett egy béka, hát bekapott egy arra tévedt áldozatot. Ebből nem is volt baj, hiszen mindenki tudja, hogy ez a természet rendje. De hogy valaki csak úgy vagányságból kapkodja a szúnyogokat! Milyen sport az ilyen?

A legtöbb légy már régen elköltözött a nádasból. Ennek a nagyszájú békának csak az volt a szerencséje, hogy néha-néha tévedésből odaköltözött egy-egy szúnyogcsalád, akik még nem halottak erről a veszedelmes vadászról.

Így ment ez minden évben, egészen addig a bizonyos nyári napig, míg valami olyan dolog nem történt, amit örökre meg is jegyeztek a tó és a nádas lakói.

Minden úgy kezdődött, mint máskor, csakhogy ezen a napon érkezett vissza a gólya Afrikából, ahol a telet szokta tölteni. Már nagyon régóta repült, amikor észrevette ezt a nagy tavat, és úgy gondolta, hogy leszáll egy kis időre, amíg megpihen és eszik néhány falatot.

Csendben leereszkedett egy tóra, de nem vette észre, hogy véletlenül éppen a szájhős béka napozóernyőjére ereszkedett le.

– Mit képzelsz, te otromba nagy madár? Ki engedte meg, hogy belegázolj az én tavamba? Kaptál-e tőlem engedélyt, hogy itt pancsikolj? És miért pont a napozóernyőmre kellett leszállnod? Teljesen tönkrement! – brekegte a béka, miközben mozdulatlanul feküdt és tovább napozott.

– Ezer bocsánat – mondta a gólya. – Tényleg nem volt szándékos, de olyan sokat repültem, hogy nagyon elfáradtam. Megengeded, hogy a tavadban sétálgatva pihenjek egy keveset, mielőtt tovább szállok?

– Nem engedem meg! Azonnal szállj el innen, de gyorsan ám!

A gólya éppen válaszolni akart, de ekkor eszébe jutott, hogy aznap még nem evett egyetlen falatot sem, s mivel fáradt volt, nem volt ereje halakat keresni a víz alatt, hát bekapta a zöld békánkat.

Bekapta, és meg is ette.

A gólya nem szólt semmit sem. Nem dicsekedett semmivel. Pihent egy keveset, majd továbbrepült.

Így ért véget a nagyszájú béka uralkodása.

Magyar népköltések

EGY NAGY ORRÚ BOLHA...

Egy nagy orrú bolha
Úgy nálunk kapott vót,
Ebéden, vacsorán,
Mindig nálunk lakott.

De annak a szeme
Olyan szörnyű nagy vót,
Mikor kinyitotta,
A ház világos vót.

De annak a körme
Olyan szörnyű nagy vót,
Hogy a ház oldalát
Mind lekörmölte vót.

De annak a hasa
Olyan szörnyű nagy vót,
Hogy a Duna vize
Mind belérekedt vót.

CINEGE GÓGA

Cinege góga, hol voltál?
Lencse, borsó kapálni.
Hát ha tél lesz, hová lész?
Van lyukom, belé búvom.
Hát ha lyukad béfonik?
Van kapám, kikapálom.
Hát ha kapád eltörik?
Van kovácsom, megcsinálja.
Hát ha meghal a kovácsod?
Van szám, siratom.
Hát ha szád elhasad?
Van tűm, megvarrom.
Hát ha tőd eltörik?
Ejnye, ejnye, ne búsíts!

TÖRÖK CSÁSZÁR UDVARÁN

Török császár udvarán
minden délben dobolják,
ki felköti a kardját,
annak adja a lányát.
Szita, szita péntek,
szerelemcsütörtök,
dobszerda.

HOVA TEGYEM A SAPKÁT?

Hova tegyem a sapkát,
hogy meglejsem reggel,
reggel,
mikor a nap felkel?
Tedd ide, tedd oda,
tedd az ágy lábára,
ott megleled reggel,
mikor a nap felkel.

DEBRECENNEK VAN EGY VIZE

Debrecennek van egy vize,
kinek Hortobágy a neve,
arra van egy kőhíd rakva,
kilenc lyukra van állítva.

Debrecennek van egy vize,
kinek Hortobágy a neve.
A félsarkán vízimalom,
körülegeli a barom.

Cinca Katica

Bizony, nagy vagyok

Ősszel már iskolába megyek.
Bizony, ilyen nagy vagyok!
Fejemben kérdésekből hegyek...
Ugye, ott is játszhatok?

Velem jön néhány jó barátom.
Ugye, anya, elkísérsz?
Egyedül veszem le kabátom.
Kinevetik, aki sír?

Lesz ceruzám, könyvem, füzetem.
Táskám nem lesz nehéz?
A sormintát szépen követem.
Ugye, Mackó is befér?

Megtanulok olvasni, írni.
Számolni már jól tudok.
Hogyan fogok nyugodtan ülni?
Most egész nap szaladok.

Páskándi Géza

Zenélő ábécé

- A aranyalma almon alszik
- Á ásó áskál ásítózva
- B bokor berekbe bóbiskol
- C Cirmos cincogót cirógat
- Cs csordák csengője csöndesül
- D dúdol dajka, dűnnyög dunya
- E-É estike ég estelente
- F fű fáradtan fészkelődik
- G Göncöl gördül, gúnár gubbaszt
- Gy gyér gyepen egy gyönyörű gyík
- H házi bácsi, hú, de horkol!
- I illat illan, illedelmes
- J jászolhoz jut jámbor jószág
- K kiskakas kobakja kókad
- L-Ly lilium selyemre lankad
- M mackó mormog, málna moccan
- N nádszálnyi nesz s nagy csönd násza
- Ny nyulacska nyúl nyoszolyára
- O-Ó ordas ormos ólálkodik
- Ö-Ő őzike ösvényen ódöng
- P pille pillog, pók pislákol
- R réten ritka ruca rebben
- S Sajó sután sutba surran
- Sz szúnyog szunnyad szenderülve
- T-Ty tikkadozva tyúk téblábol
- U-Ú utas úttalannak indul
- Ü-Ú ürge ücsörög üregben
- V valahol vadvirág virasztani
- Z zizge zuzmót zerge zörrent
- Zs zsurló, zsálya zsongva zsendül

Itt az este, itt az éjjel
a zenélő ábécével!

Érdekesség: így nézett ki az Irka 2004/4. lapszámának egyik oldala. Nos, sokat változtunk azóta?

Kárpátalján gyűjtött magyar népmesék

A szegény ember és a göndör farkú malacok

Találkozott egyszer a szegény ember és az ördög. Mind a ketten munkát kerestek. Rá is akadtak egy gazdára, aki felfogadta őket. Az volt a dolguk, hogy takarítsák ki a disznóólakat, s a malacokat rakják át egyik ólból a másikba. Megegyeztek a fizetésben, s hozzáláttak a munkához.

Dolgoznak, dolgoznak, egyszer csak megszólal az ördög:

– Hallod-e, jó lenne tudni, ki hány malacot rak át, mert aszerint osztunk majd a pénzen.

– Én megjegyzem a malacokat. A kisujjamra csavarom a farkát, és megpöndörítem. Amelyiknek göndör a farka, azt mind én pakoltam át – mondta a szegény ember.

Elfogadta ezt az ördög, serénykedett, csak úgy égett a keze alatt a munka. A szegény ember meg csak tessék-lássék dolgozott.

Befejezték az ólak takarítását, át pakolták a malacokat. Nézik, hát csak egy kis elmaradott, kisült malacnak egyenes a farka! A többinek

csak úgy göndörödik! Sehogy sem érti az ördög.

– Hogy lehet ez?! – csodálkozik.

– Úgy, hogy az egyik malac mindig visszajött, s te újra meg újra áttetted azt az egyet – okosította ki a szegény ember.

Szörnyű haragra lobbant az ördög, felkapta a kis beteg malacot, s dühében a földhöz vágta.

Meglátta ezt a gazda, elkergette az ördögöt. A szegény emberé lett mind a pénz.

A szegény ember és az ördög egyezsége

Elfelejtette az ördög, milyen rosszul járt a malacokkal, megint társult a szegény emberrel. Most a répa betakarítását bízta rájuk a gazda. Dolgoztak szorgalmasan, s mikor feljött a Vacsoracsillag, kijött a földre a gazda. Megnézte, mennyit vájtak ki, s mivel elégedett volt, külön rakott egy kis csomó répát, s azt mondta, azt elvihetik.

– Ha kell, a répalevél mind a tettek lehet – tette hozzá.

Nézi az ördög a két halmot. A levél legalább tízszer akkora, mint a répa. Ó bizony ezt választja! Gyorsan ki is mondta:

– Enyém a levél!

– Rendben van – mosolygott a bajsza alatt a szegény ember.

Hazamentek. Dicsekszik az ördög a feleségének, milyen ügyes volt: övé lett a nagyobbik csomó. Ígér fűt-fát, mi mindent hoz holnap a piacról!

Szaladt is másnap hajnalban, fuvarost fogadott, jól megrakta a szekeret, kivitte a répalevelet a piacra. Kínálgatja, de bizony rá se néz senki a portékájára.

A szegény ember meg kerített egy zsákot, megrakta a répával, s ő is kiment a piacra. Alig telt el egy óra, mind eladta. Vett az árából lisztet, olajat, krumplit, s boldogan ment haza a családjához.

Már lemenőben a nap, senki nincs a piacon, csak az ördög árválkodik ott a fonnyadt répalevéllel. Jön a piac óre, s szidja az ördögöt, miért hozta ide a szemetet. Ráparancsol, azonnal vigye ki a szemételepre.

Nem volt mit tenni, szégyenszemre kivitte az ördög a fizetését a szemételepre. Ez még nem elég, a fuvaros követeli a bérét! Az ördögnek pedig nincs egy fityingje sem. Alig tudott elmenekülni a fuvaros haragja elől. Futott hazáig, de otthon meg várta a felesége, aki látta, hogy a szegény ember tele zsákkal ment haza. Előkapta a sodrófát, s jól elnászpángolta az ördögöt.

Feladat

Milyen közmondás jutott eszedbe a mesék olvasásakor?

NÉVKERESŐ

Egészítsd ki az ábra vízszintes sorait a meghatározások alapján úgy, hogy minden sorban egy értelmes magyar szó alakuljon ki. Ha jól dolgoztál, az első oszlop betűit helyes sorrendbe téve egy, a magyar népmesékből is ismert becenevet kapsz.

	R	A		Y
		R		T
	R	I		S
	E		L	
	É	R		E

1. Nemesfém, ékszereket készítenek belőle.
2. Ebbe tesszük a képeket.
3. Hatalmas.
4. Kornélia becézve.
5. Fiatal tyúk más szóval.

SZÓLÁNCOK

A pontok helyére írd be azt a szót, amely a két mellette lévő szóval külön-külön értelmes kifejezést alkot! PL hang – SZER – torna (hangszer, szertorna).

- Posta – ..... – dúc
 Autó – ..... – medve
 Folyékony – ..... – tartó
 Torony – ..... – rend

REJTŐZKÖDŐ MADARAK

Az alábbi betűrácsban 5 madár neve rejtőzött el. Találd meg őket! Jobbról balra, balról jobbra, fentről lefelé és lentől felfelé is haladhatsz.

S	Z	A	R	K	A
A	E	K	N	I	C
S	O	F	N	B	E
R	V	Á	K	S	B
K	E	M	U	G	A
A	R	R	V	É	J
D	É	M	I	M	É
V	B	D	K	N	H

A 2017/1. SZÁM REJTVÉNYEINEK MEGFEJTÉSE

Állatnevek: oroszlán.

Öt: birkózás, tenisz, műkorcsolya, kosárlabda, úszás.

Kiegészítő: nap.

Kuszaság: szappan, sampon, fogkrém, szivacs, mosdó.

A helyes megfejtést beküldők közül **Dzjapko Rebeka** csapi olvasónk részesül könyvjutalomban. Gratulálunk!

ÚTMUTATÓ A TÁRSASJÁTÉKHOZ

A feladat: juss el a kerti tölgyfától a házig. Ha piros számra lépsz, kimaradsz egy körből. Ha csigajelre, két mezőt visszacsúszol. S ha a margarétákra lépsz, kettőt ugorhatsz előre.

SUDOKU

Pótdold a rács hiányzó négyzeteibe 1-től 4-ig a számokat úgy, hogy mindegyik szám csak egyszer szerepeljen a vízszintes és függőleges sorokban!

			3
3	2	4	
	4	3	2
2			

3		4	
	1		3
2	3		
1			2

Beküldési határidő: 2017. október 25.

ÓRAREND

HÉTFŐ

KEDD

SZERDA

CSÜTÖRTÖK

PÉNTEK

